

(7) การสืบพันธุ์และการผลิตลูกกวาง

วงจรการสืบพันธุ์

กวางรูซ่าในประเทศไทยสามารถผสมพันธุ์และให้ลูกได้ตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบทางธุรกิจเมื่อเทียบกับกวางพันธุ์อื่นที่มีฤดูผสมพันธุ์เฉพาะช่วง:

1. ช่วงเขากวางแข็ง: กวางตัวผู้จะมีพฤติกรรมผสมพันธุ์ ส่งเสียงคำราม ต่อสู้กันเอง
2. การผสมพันธุ์: ตัวผู้ 1 ตัวสามารถผสมกับตัวเมียได้ประมาณ 20 ตัว
3. การตั้งท้อง: ใช้เวลาประมาณ 7-8 เดือน
4. การคลอด: แม่กวางจะแยกตัวออกจากฝูงเพื่อคลอดในที่สงบ
5. การเลี้ยงลูก: ลูกกวางสามารถยืนได้ภายใน 30 นาทีหลังคลอด และตามแม่ได้ภายใน 2-3 ชั่วโมง

ภาพที่ 7.1 วงจรการสืบพันธุ์

การจัดการฝูงผสมพันธุ์

การจัดการฝูงผสมพันธุ์ที่ดีจะช่วยเพิ่มอัตราการผสมติดและจำนวนลูกกวางที่มีคุณภาพ:

1. การเลือกพ่อพันธุ์:
 - มีลักษณะดี สุขภาพแข็งแรง
 - เขาคงใหญ่ (สำหรับผลิตเขากวางอ่อน)
 - น้ำหนักตัวดี (สำหรับผลิตเนื้อ)

2. การเลือกแม่พันธุ์:

- ร่างกายสมบูรณ์ เลี้ยงลูกเก่ง
- ประวัติการให้ลูกตก

3. อัตราส่วนการผสมพันธุ์:

- กวางรูซ่า: พ่อพันธุ์ 1 ตัว ต่อแม่พันธุ์ 20 ตัว
- กวางไทย: พ่อพันธุ์ 1 ตัว ต่อแม่พันธุ์ 5-6 ตัว

การเลี้ยงดูลูกกวาง

การเลี้ยงลูกกวางอย่างมีประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อความสำเร็จของฟาร์ม:

1. การดูแลลูกกวางที่อยู่กับแม่:

- ตรวจสอบการดูนมและพัฒนาการ
- สังเกตพฤติกรรมแม่ลูก
- ฝึกให้ลูกกวางคุ้นเคยกับผู้เลี้ยง

2. การแยกลูกกวางเลี้ยงโดยใช้นมทดแทน:

- เหมาะสำหรับลูกกวางกำพร้าหรือแม่ไม่เลี้ยง
- ใช้สูตรนมทดแทน: นมโคพาสเจอร์ไรซ์ 0.7 ลิตร + ไข่แดง 1 ฟอง + น้ำมันตับปลา 1 ช้อนชา + น้ำตาลกลูโคส 1 ช้อนโต๊ะ
- ผสมซัลฟานาไมด์ 1 ช้อนชาในช่วง 1-5 วันแรก

3. การหย่านม:

- หย่านมเมื่ออายุประมาณ 3-4 เดือน
- ค่อยๆ ลดปริมาณนมและเพิ่มอาหารแข็ง
- แยกลูกกวางจากแม่อย่างนุ่มนวล

การประเมินผลสำเร็จด้านการสืบพันธุ์

ฟาร์มกวางรูซ่าที่ประสบความสำเร็จควรมีดัชนีชี้วัดด้านการสืบพันธุ์ดังนี้:

- อัตราการผสมติด > 85%
- อัตราการรอดของลูกกวางหย่านม > 80%

จำนวนลูกต่อแม่ต่อปี: 0.8-1.0 ตัว

ภาพที่ 7.1 แม่กวางและลูกกวาง